

Przedpłata
wraz
z przesłką
pocztową
wynosi
5 zł. n. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCJA
i
Administracja
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 20.

Dnia 22. Października 1884.

XI. rocznik.

Treść: Usiłowania w celu opodatkowania wkładek oszczędności członków stowarzyszenia. — Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc wrzesień 1884. — Protokoły X. Walnego Zgromadzenia delegatów Związku. (Dokończenie). — Ruch stowarzyszeń: Spółki zarobkowe z pod zaboru pruskiego. — Ogłoszenia: X. Rocznik stowarzyszeń. Podręcznik dla stowarzyszeń zaliczkowych.

Usiłowania w celu opodatkowania wkładek oszczędności członków stowarzyszenia.

Zamieszczając w nr. 17. „Związku“ artykuł „Nowe żądania władz podatkowych“ nie byliśmy jeszcze świadomi powodu tych nowych żądań — lecz sądząc z treści wezwań, już wówczas zaznaczyliśmy przypuszczenie, że istnieje zapewne zamiar opodatkowania wkładek oszczędności przez członków złożonych. Przypuszczenie to nas niezawiodło, gdyż niektóre Towarzystwa udzieliwszy na wezwanie c. k. Starostwa odmowną odpowiedź, otrzymały powtórne wezwanie, w którym, jako powód tego żądania był podany zamiar opodatkowania procentów od wkładek oszczędności przez członków złożonych a to na podstawie orzeczenia Trybunału administracyjnego z dnia 19. czerwca 1883. L. 1.397.

Orzeczenie to podajemy poniżej dosłownie, by dać poznać czytelnikom, jak nasze władze umieją korzystać z każdej sposobności, by nałożyć na stowarzyszenia nowe ciężary i jak odmiennie tłumaczą orzeczenia i ustawy, byle dać powód do ciągłych zażaleń. Na razie nie chcieliśmy wierzyć, aby orzeczenie Trybunału administracyjnego wypowiedało to, co, jako powód do powyższych żądań było zapodane i mieliśmy szłusność, gdyż orzeczenie to mówi o udziałach członków od których dywidendy mają być opodatkowane, nie zaś o wkładkach oszczędności, których naturę kapitału obcego niczem obalić się nie da.

Orzeczenie to brzmi:

Orzeczenie z dnia 19. czerwca 1883. L. 1.397.

C. k. Trybunał administracyjny orzekł na zażalenie zarobkowego Towarzystwa zaliczkowego w Salzburgu, przeciwko decyzji c. k. Dyrekcyi skarbowej w Salzburgu z dn. 5. i 11. listopada 1882. l. 7.191 i 2.506, dotyczącej przypisania podatku dochodowego za lata 1880. i 1881., po przeprowadzonej rozprawie i wysłuchaniu adw. dr. Franciszka Keila i c. k. sekretarza ministeryalnego Jana Kolazy, co następuje: „zażalenie zostaje oddalone, jako nieuzasadnione“.

Powody wyroku:

Zażalenie jest skierowanem przeciwko temu, że za podstawę do opodatkowania Towarzystwa zaliczkowego w Salzburgu w r. 1880. i 1881., przy zastosowaniu ustawy z dn. 27. grudnia 1880. dz. u. p. l. 151 zostały wciągnięte, mające być wypłacone procenta w kwocie 5.408 zł. 84 ct. i 4.316 zł. 90 ct. od wkładek przez członków złożonych, jakoteż procenta od funduszu rezerwowego, wynoszące 182 zł. 55 ct. i 82 zł. 55 ct.

Trybunał administracyjny nie mógł w żadnym kierunku dopatrzeć się w rozstrzygnięciu władz podatkowych sprzeczności z obowiązującymi ustawami. Ponieważ opodatkowanie wykazanego czystego zysku z obu lat 1880. i 1881. w wysokości 8 zł. 87 ct. i 111 zł. 46 ct. nie zostało przez stronę w zażaleniu podniesionem, więc rozchodzi się tylko o to, czy pociągnięcie do opodatkowania, podług wyżej przytoczonej ustawy tego czystego zysku, który przez ogólne Zgromadzenie wyraźnie został przyjęty i tytułem procentów od wkładów, przez członków złożonych, rozdzielony — jest wobec wyżej przytoczonego prawa usprawiedliwionem.

Twierdzenie wnoszącego zażalenie opiera się na tej okoliczności, że powyższe procenta, o ile są fruktyfikacją wkładów, nie powinny dla tego podlegać opodatkowaniu, ponieważ takowe nie przychodzą właściwie do rozdziału między członków stowarzyszenia, lecz bywają im tylko dopisywane, a takie procenta nie powinny być uważane w myśl ustawy jako nadwyżki podlegające opodatkowaniu, zwłaszcza w stowarzyszeniu nie obliczonem na zysk. Zażalenie utrzymuje dalej, że ewentualnie tylko te procenta winny podlegać podatkowi, które są opłacane od udziałów, ściśle statutem oznaczonych w wysokości 300 zł.; w żadnym zaś razie te procenta, które bywają opłacane od kwot przekraczających statutem oznaczoną wysokość udziału 300 zł. ponieważ takowe mają już naturę udzielonych stowarzyszeniu pożyczek, od których procenta stósownie do §. II. lit. d. cytowanej ustawy są wyjęte z pod opodatkowania. Niemniej i procenta od funduszu rezerwowego

nie mogą stanowić przedmiotu opodatkowania, ze względu na tworzenie się tego funduszu według postanowień statutu.

Wobec tego twierdzenia musi Trybunał administracyjny najpierw zauważyć, że podług §. 2. I. alin. 2 i 3 wyżej wspomnianej ustawy, nie tylko te kwoty mają tworzyć podstawę do wymiaru podatku dochodowego, które zostały rozdzielone między członków stowarzyszenia, lecz także i te, które na podstawie bilansowo wypośredkowanego czystego zysku przedsiębiorstwa, czy to na przyszły rachunek zostają zapisane, czy też do późniejszego rozdziału, albo zwiększenia wkładek członków, albo wreszcie jako dotacja funduszu rezerwowego, do ksiąg Towarzystwa przeniesione być mają.

Otóż okazuje się ze sprawozdań stowarzyszenia za lata 1878—1879 i 1879—1880, pominiawszy wypadek straty kapitału 1.870 zł. 93 ct., która zresztą przez władze podatkowe została uwzględniona, że wypośredkowany według postanowień ustawy z dnia 27. grudnia 1880. zysk wynosił kwotę 5.417 zł. 71 ct. względnie 4.539 zł. 91 ct., z której 5.408 zł. 84 ct. względnie 4.316 zł. 90 ct. przypadało według statutu wypłacić tytułem procentów, jednak kwota ta nie nadawała się do potrącenia od czystego zysku, podlegającego wymiarowi podatku. Kwoty te muszą zatem być uważane bezsprzecznie podług wyżej przytoczonych postanowień ustawy, jako części składowe rocznego dochodu z obrotu.

Że zysk ten, jak utrzymuje zażalenie, rozdzielony między członków, został uzyskany z zaliczek udzielonych li tylko członkom stowarzyszenia, to postanowienie takie leży już w naturze statutem przypisanego zakresu stowarzyszenia, który ogranicza czynność swą tylko na członków, a zatem pochodzenie tych procentów nie wpływa na zmianę ich właściwości czystego zysku, podlegającego podatkowi, gdyż właśnie ustawa nie ma na oku żadnego innego zysku, mającego być podstawą wymiaru, jak tego, który został osiągnięty z wkładów przez członków stowarzyszenia, czy to obowiązkowo czy dobrowolnie złożonych. A mianowicie, różnica zapodana w zażaleniu między wkładkami, które statut obowiązkowo do 300 zł. wpłacić nakazuje, a temi, które po nad tę kwotę dobrowolnie są składowane, jest ze względu na procenta, mające być z czystego zysku opłacone bez żadnego dla opodatkowania znaczenia. Okoliczność, że wkładki te nie były osobno wykazane w sprawozdaniu, jak również, że przypadające na te dwie kategorie wkładek procenta nie były osobno zaliczone, nie stanowi dla takiego rozróżniania żadnego uzasadnienia, témbardziej, że podług statutów stowarzyszenia oba rodzaje wkładek są uprawnione równorzędnie do pobierania procentów i dywidendy (§§. 13.

i 24. statutów) i oba bez różnicy ręką także za zobowiązania stowarzyszenia (§. 47). Należy zatem w stowarzyszeniu o którym jest mowa, pociągając do opodatkowania procenta od wszystkich wpływów rocznych z kwot przez członków wpłaconych także z tego względu, ponieważ wspomniana ustawa w §. II. lit. a) zwalnia od podatku dochodowego tylko procenta od obcych kapitałów, t. j. odnośnie do postanowień §. 1. wspomnianej ustawy, tylko pożyczki od nieczłonków zaciągnięte.

Pociągnięcie pod wymiar podatku procentów od funduszu rezerwowego ma swoje uzasadnienie w postanowieniu §. II. e) alin. 2. powołanej ustawy, według którego wykazany dochód tego z funduszu podlega podatkowi.

Z tych powodów musiały być oba zażalenia, jako nieuzasadnione — odrzucone.

Korzystając z pobytu J. E. Ministra skarbu, Dra Juliana Dunajewskiego w naszym mieście, wręczyła Mu deputacya, złożona z pp. Dra Tadeusza Skałkowskiego, patrona Związku, Dra Karola Malego, prezesa Wydziału i Dra Stanisława Starzyńskiego, członka Wydziału Związku, w dniu 11. b. m. następujący memoriał:

Excellencyo!

Wywiązując się z polecenia otrzymanego przez Walne Zgromadzenie Związku galicyjskich Stowarzyszeń zaliczkowych, pozwalają sobie niżej podpisani reprezentanci Związku stowarzyszeń przedłożyć Jego Excellencyi następujące przedstawienie, dotyczące opodatkowania wkładek oszczędności w Towarzystwach zaliczkowych.

Jak wiadomo, tworzyła kwestya opodatkowania tych zakładów, przez długi szereg lat przedmiot nieustannych zażaleń, aż nareszcie wskutek wniesionej przez Jego Excellencyę w Radzie Państwa ustawy z dnia 27. grudnia 1880., stosunek ten został uporządkowany.

Od tego czasu ustały wspomniane zażalenia przeciw niesprawiedliwemu opodatkowaniu.

Niemniej w drodze administracyjnej raczyłeś Excellencyo, w tak poszczególnych wypadkach, jak odnośnie do ogólnych norm wydać stósowne rozporządzenia, które przyczyniły się nie mało do rozwoju Towarzystw zaliczkowych.

A mianowicie zawdzięczamy rozporządzeniu Jego Excellencyi z dnia 17. maja 1881. L. 1136. uwolnienie stowarzyszeń, od przedkładania indywidualnych wykazów właścicieli wkładek oszczędności, żądanych od c. k. władz skarbowych, w celu nałożenia osobnego podatku, na poszczególnych właścicieli tych wkładek, a które to postanowienie wprowadzone w życie, byłoby wstrząsło bytem Towarzystw zaliczkowych, ponieważ

właściciele wkładek byliby z powodu ich opodatkowania, takowe ryczałtowo wycofali.

W ciągu jednak bieżącego roku, bywają znowu ze strony c. k. władz podatkowych stawiane takie żądania, odnośnie do Towarzystw zaliczkowych, że powstaje w nas obawa, ażali zamiast dotychczasowego opodatkowania, ugruntowanego na sprawiedliwych podstawach, nie wejdą znowu w życie normy nierówne i uciążliwe.

Gdy bowiem dotychczas, stósownie do postanowień ustawy z dnia 27. grudnia 1880. bywa opodatkowany czysty zysk bilansem wykazany, żądają obecnie c. k. władze podatkowe przedkładania wykazów tych procentów, które zostały wypłacone od wkładek oszczędności członkom stowarzyszenia, z tém twierdzeniem, że procenta, od takich wkładek oszczędności nie mogą być uważane za procenta bierne w myśl §. 2. lit. d) wspomnianej ustawy, a więc, że takowe muszą być opodatkowane.

Powodem do tego zapatrywania było orzeczenie c. k. Trybunału administracyjnego z dnia 19. czerwca 1883. l. 1397., mocą którego, zażalenie Towarzystwa zaliczkowego w Salzburgu, przeciw przypisaniu podatku dochodowego za lata 1880 i 1881, zostało oddaloném.

W stowarzyszeniu tém mianowicie, były udziały tylko do 300 zł. obowiązkowo statutem wyznaczone, zaś po nad tę kwotę, dobrowolnie wpłacane wkładki na udziały, mogły być bez wystąpienia członka ze stowarzyszenia podjęte. Na téj okoliczności chciało Towarzystwo zaliczkowe w Salzburgu oprzeć swe żądanie, aby dywidenda od kwot przekraczających udziały po nad 300 zł. została z czystego zysku wyłączoną i tém samém wyjętą z pod opodatkowania.

Ponieważ jednak w powyższym wypadku, podług statutów Towarzystwa zaliczkowego w Salzburgu, tak samo udziały do 300 zł., jakoteż i dalsze są uprawnione równorzędnie do poboru dywidendy i bez różnicy ręczą za zobowiązania stowarzyszenia, musiał c. k. Trybunał administracyjny uznać, że procenta od wszystkich tych udziałów, podlegają opodatkowaniu.

Opodatkowanie zatem procentów wszystkich udziałów Towarzystwa zaliczkowego w Salzburgu, musi być uznane za zupełnie usprawiedliwione i na ustawie oparte. Przeciwnie rozciągnięcie tego opodatkowania także na wkładki oszczędności członków stowarzyszenia, wydaje się w wysokim stopniu uciążliwém i niesprawiedliwém a nawet grozi egzystencji Towarzystw zaliczkowych.

Że wkładki oszczędności, jakkolwiekby pochodziły od członków stowarzyszenia, różnią się istotnie od udziałów, nie podlega wątpliwości; ponieważ charakterystyczne znamiona udziałów: odpowiedzialność za zobowiązania stowarzyszenia i prawo do poboru dy-

widendy, nie dotyczą tych wkładek, które od téj odpowiedzialności za zobowiązania Towarzystwa są wolne, jak również nie pobierają dywidendy, zależnej od rocznego czystego zysku, a są oprocentowane li tylko podług stałej stopy procentowej, obowiązującej zarówno dla wszystkich wkładek.

Czy zatem wkładka ta należy do członka, czy do nieczłonka stowarzyszenia, jest to dla oprocentowania obojętném, a więc różnica w traktowaniu tych wkładek, odnośnie do opodatkowania, nie da się niczém usprawiedliwić.

Gdyby jednak przyszło w istocie do opłaty podatków od procentów tych wkładek, które należą do członków stowarzyszenia, zniweczonyby przez to dotychczasową słuszną podstawę opodatkowania, gdyż stowarzyszenia mające znaczniejsze wkładki od członków pochodzące, zostałyby stosunkowo o wiele wyżej opodatkowane od tych, które posiadają wkładki oszczędności przez obce osoby złożone.

Dalszą konsekwencją tego byłaby ta okoliczność, że wkładki obcych osób miałyby prerogatywy w obec wkładek członków i że stowarzyszenia zaliczkowe byłyby zmuszone, narzucone ciężary przelać na właścicieli wkładek, coby znowu musiało spowodować znaczne wycofanie złożonych oszczędności.

Przedkładając w załączeniu kilka wezwań c. k. władz podatkowych, odnoszących się do tych żądań, ośmielamy się, imieniem gal. Towarzystw zaliczkowych wnieść uniżoną prośbę:

Jego Excellencya raczy sprawę tę zbadać i łaskawie zarządzić, aby opodatkowanie wkładek oszczędności wszelkiego rodzaju, także i w przyszłości zostało zaniechaném.

JE. p. Minister przyjął deputacyę Związku nader uprzejmie, oświadczył, że wątpliwości wywołane orzeczeniem Trybunału administracyjnego są mu znane, że jednak dotychczas nie nastąpiła w Ministerstwie Skarbu stanowcza decyzja, jak wobec tego orzeczenia należy nadal postępować w sprawie opodatkowania stowarzyszeń. Wysłuchał JE. szczegółowego przedstawienia stanu rzeczy i zapewnił, iż dołoży starań, aby sprawa ta została załatwioną bez szkody dla Towarzystw zaliczkowych, których nader pożyteczną działalność zupełnie uznaje. — Następnie rozmawiał JE. z członkami deputacyi przez dłuższy czas o rozmaitych sprawach ekonomicznych kraju.

Możemy zatem mieć uzasadnioną nadzieję, że kwestya ta będzie ostatecznie rozstrzygniętą na zasadach sprawiedliwości, a przesadnym wymaganiom władz skarbowych nie stanie się zadość.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Table with columns: Tow. zaliczkowe, Stan bierny (Wkładowi oszczędności, Pożyczki zaciągnięte), Saldo rachunku Banku krajowego. Rows include various associations like Piźnie St. oszcz. i poź., Podgórz St. oszcz. i poź., etc.

za miesiąc Wrzesień 1884.

Table with columns: Stan czynny (Saldo odsetek, Reszta pozycy stanu biernego, Pożyczki udzielone, Koszta założeń, Reszta pozycy stanu czynnego, Gotówka). Rows show financial data for September 1884.

*) W tej pozycji mieszczą się: kwity wkładowe w kwocie . . . 201.848 zł. — ct.
Prowizja komisowa od eskontu weksli . . . 7.374 " 98 "
Maszyny i narzędzia rolnicze w komisie . . . 83 " 55 "
zakupno zboża na własny rachunek . . . 139 " 22 "
razem 209.445 zł. 75 ct.
**) W tej pozycji mieszczą się: rachunek nieruchomości . . . 20.790 " 68 "
worków . . . 21.450 " 42 "
kaucy i depozytów . . . 7.600 " — "
drobnej sprzedaży . . . 6.934 " 88 "
procentów . . . 4.171 " 20 "
razem 60.947 zł. 18 ct.

Protokoły

X. Walnego Zgromadzenia delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie,

odbytego

28. i 29. września 1884.

w sali Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

II. Posiedzenie

dnia 29. września 1884 o godz. 10. przed południem.
(Dokończenie).

XI. Z porządku dziennego: „Sprawozdanie komisji o przedłożeniu Patrona z czynności w ubiegłym 11 miesięcznym okresie“. Referent dr. Nowak przechodzi kolejno złożone przez p. Patrona sprawozdanie i podnosi zbawienną w każdym kierunku działalność p. Patrona, oraz wyraża uznanie dla sekretarza, za jego gorliwość w czynnościach mu poruczonych i wnosi:

1. „przyjęcie sprawozdania Patrona Związku za czas od 1. października 1883. do końca września 1884. do wiadomości;

2. wyrazić Patronowi najszczerze uznanie gorliwej patriotycznej a bezinteresownej pracy Jego dla rozwoju i wzrostu Towarzystw związkowych — wnosi oraz podziękowanie mu, które Zgromadzenie przez powstanie wśród oklasków wyraża.

W dalszym ciągu sprawozdania stawia komisya rezolucyą, by tak urzędnicy kasowi, jakoteż członkowie Dyrekcyi czynności kasowe sprawujący, złożyli kaucyę w wysokości jednorocznej pensyi.

P. Patron dziękuje za uznanie i usprawiedliwia postępowanie wobec upadku Galic. kasy zaliczkowej we Lwowie.

Przewodnictwo objął p. Biechoński.

XII. Punkt porządku dziennego: „Sprawozdanie komisji o zamknięciu rachunków Związku za rok 1883/4 i o budżecie na rok 1885“. Referent p. Bukietyński — wnosi zatwierdzenie rachunków i uznanie dla sekretarza za gorliwą i sumienną pracę.

Tu obejmuje na nowo Dr. Mały przewodnictwo i udziela głosu:

P. Radcy Orleckiemu, który dziękuje pp. delegatom za poparcie i kredyt udzielany Towarzystwu kółek rolniczych, a względnie pojedynczym kółkom rolniczym na prowincyi.

Następuje ciąg dalszy dyskusji nad budżetem; przewodniczy p. Biechoński.

P. Referent Bukietyński odczytuje budżet na rok 1885. i wnosi przyjęcie takowego w całości, oraz zgodnie z wnioskiem Wydziału zaleca, aby na pokrycie tego budżetu służyły wkładki od stowarzyszeń, w wysokości 1% od czystego zysku a 1/2‰ od stanu udziałów w granicach od 20 zł. do 150 zł., opłacać się mające.

P. Zbrożek proponuje podniesienie płacy urzędnika z 480 zł. do 600 zł.

P. Wyszyński podnosi myśl ustanowienia stałych lustratorów i sądzi, że uszczuplanie dochodów Związku byłoby zbyt szkodliwym, bo zbliża się chwila, w której wzrosną wydatki Związku. Mówi o stosunkach lustratorów do stowarzyszeń i żąda, ażeby wkładkę nie zniżać.

P. Referent przyjmuje imieniem komisji wniosek p. Wyszyńskiego i proponuje zachowanie jak dawniej 1‰ per mille od udziałów. Nie zgadza się jednak na wstawienie w tegorocznym budżecie płacy dla 2ch płatnych lustratorów.

Dr. Lachowicz wnosi odroczenie debaty nad budżetem, aż do załatwienia sprawy płatnych lustratorów.

Dr. Skałkowski popiera wniosek dra Lachowicza.

Dr. Lechowski przemawia za zniżką wpłat do 1/2 per mille od wpłaconych udziałów.

P. Śmiałowski nie radzi odraczać dyskusji a przyjąć budżet tak, jak został wniesiony.

Dr. Lachowicz cofnął wniosek odraczający.

P. Urban przemawia za obniżeniem.

P. Śmiałowski wyjaśnia stanowisko komisji.

P. Jaworowski zapytuje jakie są wnioski komisji. Zgromadzenie postanawia prowadzić dyskusyą wprost nad budżetem.

P. Romanowicz żąda zawieszenia posiedzenia na 10 minut, aby komisji dać możność dokładnego sformułowania wniosków.

P. Patron twierdzi, że Zgromadzenie nie powinno podnosić wpłat, skoro tego Wydział nie żąda.

P. Referent cofa wniosek dodatkowy i obstaje przy pierwotnym wniosku t. j. oznaczenia wpłat od udziałów na 1/2 pro mille.

P. Urban wnosi zniżenie dla początkujących Towarzystw wpłat minimalnych, wynoszących obecnie 20 zł.

W dyskusji szczegółowej przyjęto wszystkie pozycje wydatków i pokrycie według wniosku Wydziału i komisji.

XIII. Punkt porządku dziennego: „Sprawozdanie komisji o wnioskach delegatów i stowarzyszeń“. Referent p. Struszkiewicz.

1. Wniosek Kasy zaliczkowej w Kulikowie: o poczynienie kroków celem wyjednania w Banku austro-węgierskim i krajowym kredytu 6cio miesięcznego na weksle, nad tym wnioskiem komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Przyjęto.

2. co do wniosku tejże Kasy o komisjach kontrolujących i lustracyach, komisya wnosi: „Rewidenci Kas

zaliczkowych mają obowiązek dwa razy do roku lustracją przeprowadzić i wynik ogłaszać w czasopiśmie „Związek“.

Dr. Lechowski żąda wyjaśnienia, czy rewidenci są to członkowie komisji rewizyjnych, czy lustratorów.

P. Jaworowski zapytuje czy jest możliwem umieścić w „Związku“ 202 sprawozdań a nadto protokoły lustracji.

P. Patron proponuje sumaryczne umieszczenie w Związku protokołów szkontra.

P. Śmiałowski wyjaśnia myśl p. Patrona, że tylko sam fakt przeprowadzenia szkontra przez komisją kontrolującą ma być w „Związku“ podanym.

P. Lachowicz konstatuje, że w niektórych Towarzystwach odbywa się 12 lustracji, ponieważ co miesiąc komisje kontrolujące sprawdzają rachunki.

P. Urban prostuje wniosek komisji w ten sposób, ażeby protokoły szkontra zamieszczane były w protokołach odnośnej Rady zawiadowczej, a tylko o tém w „Związku“ ogłosić, że czynność ta została dokonana.

P. Kornberger popiera ten wniosek.

P. Śmiałowski wyjaśnia zapatrywanie w tej mierze komisji.

Dr. Zgórski proponuje otwarcie w wykazach miesięcznych nowej rubryki: „data dokonanej lustracji“.

P. Sprawozdawca wyjaśnia sprawę i ob staje przy wniosku.

P. Urban w sprawie formalnej zwraca uwagę na swój wniosek, dotyczący rewizji.

Wniosek komisji przyjęto.

3. Wniosek Towarzystwa w Limanowej, w sprawie zawiązywania Towarzystw ochrony własności ziemskiej.

Komisja wnosi: przekazuje się Wydziałowi Związku do rozpatrzenia i zdania sprawy na najbliższem Zgromadzeniu.

P. Mars w obszernem przemówieniu wypowiada zadanie takich Towarzystw, ich doniosłość i sposób działania, oraz staje w obronie swego wniosku.

Równocześnie przyjęto wniosek o zamknięcie dyskusji.

Po dyskusji formalnej, w której zabięrali głos p. Jaworowski i p. Patron, który popiera wniosek komisji — przyjęto wnioski komisji.

5. Wnioski Towarzystwa zaliczkowego w Bóbrce. Referent p. Śmiałowski.

a) W załatwieniu wniosku 1go, aby posada Patrona była płatną, proponuje komisja wstrzymać się na razie z odnośną uchwałą, dla szczupłych fundusów Związku.

Przyjęto bez dyskusji.

b) Co do drugiego wniosku, o przyjęcie drugiego urzędnika Wydziału Związku z płacą 1.000 zł.,

komisja wnosi przejście do porządku dziennego, co téż uchwalono.

5. Wniosek Banku zaliczkowego w Stanisławowie o poczynienie kroków w celu zmiany procedury cywilno-sądowej i przyspieszenia postępowania sądowego.

Komisja przez referenta dra. Wursta wnosi przekazanie tej sprawy Wydziałowi Związku.

Dr. Zgórski zaleca, ażeby wniosek co do procedury cywilno sądowej został przez Zgromadzenie przyjęty i Patronowi do wykonania polecony.

Wniosek dra Zgórskiego przyjęto, a drugą część wniosku przekazano Wydziałowi.

6. Wniosek Towarzystwa zaliczkowego w Rudkach, w sprawie wykluczenia osób karanych sądownie od prawa obieralności na delegata. — Komisja przez dra. Wursta wnosi: odesłanie do Wydziału Związku.

Wniosek ten po przemówieniu p. Zbrozka przyjęto jednomyślnie.

7. Wniosek Tow. handlu skór, referowany przez dra. Lechowskiego, dotyczący założenia hurtownego składu wyłącznie dla Tow. handlu skór przeznaczono — przyjęto w tej formie, że polecono Wydziałowi Związku i Patronowi zebranie dat statystycznych i wprowadzenie projektu w życie.

XIV Punkt porządku dziennego dodatkowo przez p. Patrona wniesiony dotyczy spraw podatkowych, z powodu żądania, jakie stawiają władze podatkowe o udzielanie indywidualnych wykazów osób wkładających w Towarzystwach zaliczkowych. P. Patron opowiada przebieg tej sprawy w Radzie państwa. Następnie podnosi nowe żądania wydedukowane z orzeczenia Trybunału administracyjnego z d. 17. Maja 1883., opodatkowania procentów od wkładek oszczędności, wnoszonych przez członków.

W sprawie tej zaleca p. Patron upoważnić Wydział Związku: „aby wniósł do JE. Ministra skarbu „przedstawienia w sprawie nieuzasadnionych wymagań „władz podatkowych, co do opodatkowania procentów od „wkładek oszczędności, ulokowanych w Towarzystwach „zaliczkowych — co bez dyskusji przyjęto.

XV. Punkt porządku dziennego. Wybór Patrona referuje p. Merunowicz, proponując w gorących słowach wybór dr. Skalkowskiego.

Wniosek przyjęto wśród ogólnych długo trwających oklasków.

P. Patron poddaje się woli ogółu, dziękuje za zaufanie i prosi o poparcie ze stanowiska patryotyczno obywatelskiego.

XVI. Punkt porządku dziennego. Wybór uzupełniający 4ch członków w miejsce 3ch wylosowanych i w miejsce br. Gostkowskiego.

Do skrutynium powołuje przewodniczący pp.: Urbana i Jaworowskiego.

Wybrani: Merunowicz Teofil 32, dr. Krówczyński Maryan 32, dr. Starzyński Stanisław 21, Kempner Władysław 21 głosów. Głosujących 32. Przedostatni na 2 lata w miejce br. Gostkowskiego.

Wreszcie oznaczono na wniosek pp. Biechońskiego i Romanowicza jako miejsce przyszłego Zjazdu: Kraków.

Następnie uchwała Zgromadzenie polecić Wydziałowi Związku zatwierdzenie protokołów obrad X. Zjazdu delegatów, poczem p. Mars dziękuje imieniem Zgromadzenia dr. Malemu za umiejętne kierownictwo obrad. Dr. Mały wyrażając podziękowanie delegatom za ich trudy i pracę zamyka na tém Zgromadzenie.

Karol Mały, przewodniczący. *F. Mrozowski*, sekretarz.
Narcyz Ulmer, sekretarz.

Ruch stowarzyszeń.

Spółki zarobkowe z pod zaboru pruskiego. Z 12go sprawozdania za rok 1883., ogłoszonego drukiem przez Patrona ks. Szamarskiego, wyjmujemy następujące ważniejsze szczegóły.

Do komitetu Związku Spółek należą: p. Mieczysław Łyskowski, jako przewodniczący, dr. Kazimierz Szulc, dr. Milewski, Feliks Rakowski, jako sekretarz i kasyer, dr. Kusztelan i dr. Grodzki.

Spółek pożyczkowych w W. Księstwie jest 52, w Prusach Zachodnich 23, razem 75. Z tych w W. Księstwie wszystkie Spółki znajdują się tylko po miastach, w Prusach zachodnich jest 13 Spółek w miastach, a 10 po wsiach.

W ciągu r. 1883. upadły dwie Spółki: Lwówek zlikwidował swój interes, a Kościerzyna podała się do konkursu.

Do Związku Spółek należy 48 Spółek, a 22 Spółek nie przystąpiły dotąd do Związku. Co do trzech Spółek a to: w Drzycimiu, Kostrzynie i Krotoszynie zachodzi wątpliwość, czy należą do Związku.

Kasa Związku wynosiła w dochodzie 4.080 mrk., w rozchodzie około 2.600 mrk., remanentu zostało 1.393 mrk.

Członków w 64 Spółkach, które nadesłały ks. Patronowi sprawozdania, było 18.210, dodając do tego członków „Ula“ gnieźnieńskiego, razem 18.343.

Na Spółki W. Księstwa przypada 12.510, na Spółki Prus zachodnich 5.833 członków. Spółki po wsiach w Prusach zachodnich liczą bardzo poważną liczbę członków i tak: Lissewo 125, Czarsk 247, Bobowo 426, Starytarg 520, Śliwice 741 członków.

Z zawodu, do rolników i gospodarzy należy 9.092, do przemysłowców i rzemieślników 4.248, do innych zawodów 4.900 członków.

Ze Spółek tych korzysta głównie stan rolniczy. Obrót pieniężny w 66 Spółkach był w ubiegłym roku następujący: aktywa i pasywa wynosiły przeszło 10 milionów marek.

Na weksle w ciągu roku ubiegłego wypłacono 10 milionów marek. W Jaraczewie najmniej, bo tylko 566 mrk. w Poznaniu najwięcej, bo 866 tysięcy mrk., W przecięciu wypada, że jeden członek zapożyczał się na 551 mrk.

Procentów zebrano od weksli 694 tysięcy mrk. Zapłacono zaś procentów bankom od zapożyczonych kapitałów 388 tysięcy mrk.

Dywidendy rozdzielono między członków 104 tysiące mrk. Największą dywidendę dała Spółka w Miejskiej Górze, bo 15 procent; inne Spółki dają 6, 7 i po 8 procent dywidendy.

Udziałów złożyli członkowie 1 milion 719 tysięcy mrk. Na jednego członka przypada w przecięciu 93 mrk. udziału.

Fundusz rezerwowy wynosi 658 tysięcy mrk. Przecięciowo na jedną Spółkę przypada 9.973 mrk. funduszu rezerwowego, na każdego członka zaś po 35 marek.

Jak wielkie zaufanie ma publiczność do Spółek, okazuje się ztąd, że depozytów złożono prawie 8 milionów marek. W przecięciu przypada na każdą Spółkę po 120.262 mrk. depozytów.

OGŁOSZENIA.

X. Rocznik stowarzyszeń

zarobkowych i gospodarczych w Galicyi

zestawiony przez

Dr. Alfreda Zgórskiego

wyszedł z druku i jest do nabycia w redakcyi „Związku“

po cenie 1 zł. 50 ct. za egzemplarz.

Podręcznik dla stowarzyszeń zaliczkowych

ulożony przez

Zygmunta Medweczky'ego

wyszedł już z druku i jest do nabycia

po cenie 3 zł. za egzemplarz

u autora ul. Halicka l. 13. we Lwowie, lub w Redakcyi

„Związku“ plac Maryacki l. 9.